

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. _____

din _____ 2022

Chișinău

**Pentru aprobarea Avizului asupra proiectului de lege
privind organismele modificate genetic**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului Avizul asupra proiectului de lege privind organismele modificate genetic.

Prim-ministru

NATALIA GAVRILIȚA

Contrasemnează:

Ministrul mediului

Iuliana Cantaragiu

Ministrul justiției

Sergiu Litvinenco

Aprobat
prin Hotărârea Guvernului nr. /2022

AVIZ asupra proiectului de lege privind organismele modificate genetic

Guvernul a examinat proiectul de lege privind organismele modificate genetic, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă (nr.170 din 9 august 2021) de către un grup de deputați în Parlament, și comunică următoarele.

Conform notei informative, inițiativa legislativă, sub aspectul intenției de reglementare, a fost elaborată în scopul de a asigura instituirea cadrului legislativ și instituțional necesar pentru restricționarea activităților cu organisme modificate genetic, cu respectarea principiului precauției și principiului etic, pentru protejarea sănătății umane și a mediului, luând în considerare impactul acestora asupra sănătății și intereselor social-economice ale populației și țării.

Astfel, în vederea realizării scopului propus, autorii proiectului vin cu propunerea de a abroga Legea nr. 755/2001 privind securitatea biologică, menționând că noul proiect de lege va asigura condiții favorabile pentru asigurarea securității biologice și va promova Republica Moldova ca zonă de securitate sigură, dar, totodată, fără specificarea unui mecanism clar, care să asigure implementarea prevederilor ce țin de interzicerea activităților cu organismele modificate genetic.

Un alt motiv invocat în nota informativă, care susține abrogarea Legii nr. 755/2001 privind securitatea biologică, este formulat sumar și poartă un caracter declarativ, evidențiindu-se doar faptul că, actualmente, datorită politicii defectuoase pe segmentul implementării legii menționate, cetățenii Republicii Moldova nu cunosc câte din alimentele de pe rafturile magazinelor conțin organisme modificate genetic și care sunt acestea.

În acest context, atenționăm lipsa, în nota informativă, a argumentelor ce ar justifica necesitatea operării intervenției propuse. Or, pentru a putea atinge un grad înalt de protecție a sănătății publice și a intereselor consumatorului în ceea ce privește siguranța alimentelor, urmează a fi propus un mecanism cu aceeași arie de acoperire și de aceeași forță juridică cu legea în vigoare, care să reglementeze pe deplin competențele autorităților implicate în monitorizarea și supravegherea restricționării activităților cu organismele modificate genetic.

Pe de altă parte, remarcăm că prescripțiile normative ale art. 1 „Obiectul de reglementare” și cele ale art. 2 „Scopul legii” din proiect vin în dezacord cu dispozițiile de conținut ale art. 5 și 6, care stabilesc norme ce interzic diseminarea deliberată în mediul natural a organismelor modificate genetic, introducerea pe piață și utilizarea unui organism modificat genetic propriu-zis sau a unui produs din organisme genetic modificate, precum și importul, exportul

sau plasarea sub orice destinație vamală a organismelor modificate genetic sau a produselor din organisme modificate genetic.

De asemenea, prevederile proiectului contravin prescripțiilor normative ale art. 47 alin. (2) din Codul cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova nr. 259/2004, conform căruia statul promovează cercetarea și inovarea care sporesc competitivitatea produselor, tehnologiilor, proceselor, soldându-se cu obținerea, promovarea și însușirea de cunoștințe noi prin elaborarea și implementarea Programului național, strategiilor sectoriale, planurilor de acțiuni și altor proiecte în domeniile cercetării și inovării, precum și prin aplicarea instrumentelor de stimulare a activităților respective.

Prin urmare, abrogarea Legii nr. 755/2001 privind securitatea biologică va fi de natură să sisteze cercetările științifice în domeniul biotehnologiei din cauza lipsei normelor juridice de reglementare a notificării, autorizării, testării și utilizării în scopuri științifice a organismelor modificate genetic.

Mai mult decât atât, prevederile propuse sunt contradictorii și cadrulul normativ actual, reprezentat de Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor, Legea nr. 231/2010 cu privire la comerțul interior, Codul vamal al Republicii Moldova nr. 1149/2000, care nu interzic expres importul și comercializarea produselor și mărfurilor fabricate din organisme modificate genetic.

Concomitent, inițiativa legislativă prezentată, sub aspectul respectării tehnicii legislative, contravine prevederilor Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, dat fiind faptul că, potrivit art. 46 alin. (2) din legea menționată, dispozițiile de conținut stabilesc reguli, drepturi și obligații, precum și modul de realizare a acestora, consecințele juridice ale nerespectării regulilor, drepturilor și obligațiilor, or proiectul prezentat conține doar opt articole, inclusiv doar două din acestea (articolele 5 și 6) stabilesc norme juridice.

La articolul 4 sunt definite 16 noțiuni, dintre care doar trei se regăsesc în textul proiectului de lege. Prin urmare, specificarea acestora este inutilă.

De asemenea, prin prisma art. 25 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, elaborarea proiectului urma a fi precedată de efectuarea studiilor de cercetare în scopul fundamentării necesității sau lipsei acesteia privind inițierea elaborării unui act normativ. Nota informativă anexată la proiect, contrar prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea 100/2017 cu privire la actele normative, inserează norme vagi, care nu justifică oportunitatea inițiativei lansate, condițiile care au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite.

În același timp, proiectul prezentat contravine responsabilităților asumate în cadrul Protocoalelor ce țin de organismele modificate genetic la care Republica Moldova este parte și al Acordului de Asociere dintre Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană (UE) și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte.

Astfel, informăm că, din punctul de vedere al dreptului UE, prin prisma obiectului de reglementare, prezentul demers normativ se circumscrie reglementărilor statuate la nivelul UE, subsemnate politicilor europene în domeniul protecției mediului înconjurător și protecției sănătății, pe segmentul legislativ organisme modificate genetic.

Din perspectiva proiectului examinat, la nivelul Dreptului UE derivat prezintă relevanță directă Directiva 2001/18/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 martie 2001 privind diseminarea deliberată în mediu a organismelor modificate genetic și de abrogare a Directivei 90/220/CEE a Consiliului.

Directiva 2001/18/CE are drept obiectiv principal stabilirea normelor în vederea eficientizării procedurii pentru acordarea autorizației pentru diseminarea deliberată și pentru introducerea pe piață a organismelor modificate genetic. Actul UE instituie un sistem pentru evaluarea, de la caz la caz, a riscurilor pentru mediu asociate cu diseminarea organismelor modificate genetic, obiective comune pentru monitorizare după diseminarea lor deliberată pe piață, precum și un mecanism care modifică, suspendă sau încetează diseminarea deliberată a organismelor modificate genetic, de îndată ce devin disponibile informații privind riscurile diseminării.

Ca urmare a analizei reglementărilor propuse cu titlu de inițiativă legislativă prin prisma actului UE, se constată că acestea sunt conceptual diferite de normele corespondente din Directiva 2001/18/CE, proiectul de lege statuând o interdicție absolută a diseminării deliberate, a introducerii pe piață și a utilizării, a importului, a exportului și a plasării sub orice regim vamal a organismelor modificate genetic, iar actul UE este mai permisiv, fiind admisă condiționat diseminarea deliberată și introducerea pe piață a organismelor modificate genetic potrivit prevederilor părții B și C din Directivă.

Astfel, menționăm că, potrivit părții B din actul UE, permisiunea diseminării deliberate a organismelor modificate genetic se acordă în bază de autorizare prealabilă de către organul competent, care implică o evaluare a riscurilor specifice de mediu, elaborarea unui plan de monitorizare a efectelor organismelor modificate genetic, o consultare adecvată a populației și anumitor grupuri interesate asupra diseminării deliberate propuse.

Partea C din Directiva 2001/18/CE stabilește procedura aferentă introducerii pe piață a organismelor modificate genetic, care, de asemenea, implică procedura de notificare/autorizare a autorității competente, evaluarea riscului de mediu, elaborarea planului de monitorizare a efectelor organismelor modificate genetic și gestionarea informațiilor noi, stabilirea modalității de etichetare și ambalare a acestora, informarea populației etc.

Actul UE prevede clauza de protecție ca o excepție de la regula generală a autorizării organismelor modificate genetic și ca un drept al statului de a restricționa provizoriu sau a interzice utilizarea și/sau vânzarea respectivului organism modificat genetic, ca produs în sine sau ca o componentă a altui produs

pe teritoriul acestuia, dacă acesta constituie un risc pentru sănătatea umană sau mediu.

În consecință, inițiativa legislativă lansată în domeniul organismelor modificate genetic contravine normelor UE privind organismele modificate genetic și nu asigură realizarea angajamentelor de armonizare în domeniu asumate prin Acordul de Asociere RM-UE la capitolul organisme modificate genetic.

Ținem să informăm că, prin Hotărârea Guvernului nr. 961/2020 a fost aprobat proiectul de lege privind organismele modificate genetic, care are drept scop armonizarea la prevederile unionale și asigurarea cadrului național de reglementare în domeniul organismelor modificate genetic, prin respectarea principiilor precauției și a celui etic, pentru asigurarea protecției sănătății umane și a mediului, îmbunătățirii bunăstării populației, ținându-se cont și de impactul acestora asupra intereselor social-economice ale populației și țării.

Proiectul legii transpune Directiva 2001/18/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 martie 2001 privind diseminarea deliberată în mediu a organismelor modificate genetic și de abrogare a Directivei 90/220/CEE a Consiliului, publicată în Jurnalul Oficial al Comunității Europene L 106 din 17 aprilie 2001, așa cum a fost modificată ultima oară prin Regulamentul (UE) 2019/1243 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 iunie 2019.

Domeniul de aplicare include diseminarea deliberată în mediu, a organismelor modificate genetic inclusiv activitățile de cercetare științifică, plasarea pe piață a produselor alimentare și furajere cu componente modificate genetic și mișcarea transfrontalieră a organismelor modificate genetic.

Ca urmare a celor expuse, conchidem că obiectul de reglementare al proiectului de lege privind organismele modificate genetic, aprobat de Guvern, înregistrat în Parlament cu nr. 2 din 5 ianuarie 2021, avizat de opt Comisii parlamentare și Direcția generală juridică a Parlamentului, este similar cu cel al proiectului de lege înaintat cu titlu de inițiativă legislativă

Actualmente, în temeiul art. 14 alin. (2) din Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr.797/1996, a fost emisă Dispoziția DGDP/C-1 nr.6 din 10 august 2021, potrivit căreia au fost excluse din procedura legislativă proiectele de acte normative devenite nule conform prevederilor art. 47 alin. (12) și (14) din Regulamentul menționat, inclusiv proiectul de lege privind organismele modificate genetic.

Proiectul de lege privind organismele modificate genetic, elaborat conform prevederilor Protocolului de la Cartagena privind biosecuritatea, Protocolului adițional Nagoya-Kuala Lumpur privind răspunderea și repararea prejudiciului la Protocolul de la Cartagena și Directivei 2001/18/CE, urmează, repetat, a fi supus procesului de legiferare potrivit procedurilor legale.

Prin urmare, în contextul celor expuse, precum și luând în considerare obligațiile asumate de Republica Moldova, proiectul de lege înaintat cu titlu de inițiativă legislativă nu poate fi susținut.